ספר יצירה – סיפורו של היקום

טקסט מקורי

פירוש: **אלי מלכי**

ספטמבר 2023

את הפירוש לספר יצירה כתבתי בשנת 2003 ופרסמתי אותו באתר הישן שלי. במהלך השנים קבלתי מדי פעם תגובות אוהדות על הפירוש לספר. באופן מפתיע פנו אלי גם שני רבנים שלומדים את ספר יצירה, שאלו שאלות, והחמיאו לי על הדרך שבה פירשתי את הספר. בשנת 2020, כשהעליתי לאוויר את האתר החדש שלי, החלטתי לערוך ולפרסם מחדש את הפירוש לספר יצירה, וכעת הוא מתפרסם גם כקובץ PDF.

ברצוני להודות למורי הרוחני, סטוארט פרין, שבאמצעות הקשר אתו אני לומד כל הזמן כיצד להבחין בין מציאות לאשליה.

ספר יצירה הוא אחד הטקסטים העבריים המרתקים והמסתוריים ביותר. חיבור קטן, פחות מחמישה עמודים, שרב בו הנסתר על הנגלה. מחברו אינו ידוע. בסופו של הספר מוזכר אברהם אבינו ולכן יש המייחסים לו את חיבור הספר, למרות שאין לכך סימוכין בטקסט עצמו. הספר מצטט דימויים מחזון המרכבה של יחזקאל (יחזקאל א'), כך שיש להניח שמחברו הכיר את הטקסט הנ"ל. גרשום שלום סבר שספר יצירה נכתב בין המאה ה-2 למאה ה-5 לספירה ע"י מחבר לא ידוע. יהודה ליבס סבור שספר יצירה הוא קדום יותר ונכתב בסוף ימי בית שני, כנראה בתחילת המאה ה-1 לספירה. ליבס מזהה בספר השפעות הינדיות, בעקר בדרך שבה ממוינות האותיות על פי צליל ההגייה שלהן, דבר שאפשרי בתקופה ההלניסטית שבה היה קשר בין הודו לבין המזרח הקרוב.

ספר יצירה עוסק במבנה היקום והזמן ומכיל בתוכו כמעט את כל הטרמינולוגיה הקבלית שמופיעה לאחר מכן בספר הזוהר ובחיבורים קבליים רבים.

ישנן מספר גרסאות של ספר יצירה, הזמינות גם באינטרנט. הגרסאות אינן זהות למרות שההבדלים ביניהן לא גדולים. ניתן למצוא גרסה נוספת של ספר יצירה באתר של קבלה לעם.

הטקסט של ספר יצירה מובא להלן במלואו בצירוף פירוש שמבטא את הבנתי המוגבלת. ככל שאני מסוגל להבין את הספר, הוא עוסק בתיאור רוחני של המציאות, כשהדגש שלו הוא על טבעה האשלייתי של תפיסת המציאות שלנו.

ספר יצירה פרק א

(א) בשלשים ושתים נתיבות פליאות חכמה חקק יה יהוה צבאות את עולמו בשלשה ספרים בספר ספר וספור:

היקום הוא ספר (או סיפור) שנכתב ע"י האל. הרעיון שמספרים ואותיות מהווים את אבני הבניין של היקום מעיד על האופן שבו אנו תופסים ומבינים את המציאות. המציאות היחידה היא קיומו של האל, אולם תפיסת המציאות שלנו בנויה על הסיפור שאותו אנו "קוראים" באמצעות אותיות ומספרים.

תוכנות מחשב יוצרות מציאות וירטואלית באמצעות שני מספרים: אפס ואחד. ספרים יוצרים מציאות דמיונית באמצעות אותיות ומילים. סרטים גם כן יוצרים מציאות דמיונית באמצעות אותות חשמליים.

המציאות שאנו חווים בעולם אינה שונה מהמציאות הדמיונית הקיימת במשחקי מחשב, בסרטים ובספרים. היא מורכבת מ- "32 נתיבות פליאה", 10 ספרות ו- 22 אותיות. המציאות האמתית, והיחידה שקיימת, היא מציאותו של האל. היקום שאותו אנו חווים כמציאות שלנו הוא מעין ספר שהאל מתגלה באמצעותו.

(ב) עשר ספירות בלי מה במספר עשר אצבעות חמש כנגד חמש וברית יחוד מכוונת באמצע במלת לשון ובמלת המעור:

עשר ספירות בלי מה – משחק מילים על המילה בלימה: בלי מה – ללא מהות. הממדים הבסיסיים של המציאות, עשר הספירות, הן חסרות ממשות. המלה בלימה משמעה בעברית גם אין, אפס, כלום, ריק.

חמש כנגד חמש – חמישה ממדי היקום (ראו להלן) שלכל אחד מהם יש שני צדדים.

מילת הלשון ומילת המעור - משחק מילים: מצד אחד מילה מלשון דיבור, הרכב של אותיות (לשון). מצד שני מילה מלשון למול, ברית מילה (מעור). המילה מעור מתייחסת לאיבר המין, כפי שממחישים המקורות הבאים:

וַיְפַתַּח עַל הַלֻּחֹת יְדֹתֶיהָ וְעַל ומסגרתיה [מִסְגְּרֹתֶיהָ] כְּרוּבִים אֲרָיוֹת וְתִמֹרֹת כְּמַעַר אִישׁ וְלֹיוֹת סָבִיב. (מלכים א ז, לו)

"מאי כמער איש ולויות אמר רבה בר רב שילא כאיש מעורה בלוויה שלו" (תלמוד בבלי, יומא דף נ"ד)

הוֹי מַשְׁקֵה רֵעֵהוּ מְסַפֵּחַ חֲמָתְךָ וְאַף שַׁכֵּר לְמַעַן הַבִּיט עַל מְעוֹרֵיהֶם. (חבקוק ב', ט"ו).

ברית ייחוד - הברית היא בין האל לאדם. ברית המילה מסמלת את הברית הזאת במישור הפיזי. כאן ישנו רמז למימוש הברית במישור הרוחני. ייחוד בטרמינולוגיה הקבלית מתייחס לתרגול רוחני:

"הכן עצמך לייחד לבבך וטהר ובחר לך מקום מיוחד שלא ישמע קולך לשום אדם בעולם. והיה יחיד ומיוחד מבלתי אחר ומתבודד." ("חיי עולם הבא", אברהם אבולעפיה).

"וייחד לבבך תמיד בכל עת ובכל שעה ובכל רגע שלא לחשוב כי אם בי ובתורתי ובעבודתי. שהוא סוד היחוד שמתייחד האדם עם בוראו ממש. כי הנפש מתדבקת ומתיחדת בו יתברך, וגופו ואיבריו הם מחנה השכינה ממש." ("מגיד מישרים", יוסף קארו).

"בתמוז שנת השל"א, אמרתי למורי (הכוונה לאר"י מורו של חיים ויטאל) זלה"ה, שילמדני יחוד אחד, כדי להשיג השגה. ואמר לי: 'לא תוכל עדיין'. והפצרתי בו, וייתן לי יחוד קצר. ובחצי הלילה קמתי וייחדתיו. וארגיש זעזוע בגופי, וראשי כבד עלי. והתחילה דעתי להשתטות, ונעקם פי לצד אחד. וחדלתי מלייחד עוד." ("שער הגלגולים", חיים ויטאל).

לפיכך ברית הלשון משמעה המחויבות של האדם לתרגול רוחני שיביא אותו להארה רוחנית.

(**ג**) **עשר ספירות בלימה עשר ולא תשע עשר ולא אחת עשר, הבן בחכמה וחכם בבינה, בחון בהם וחקור מהם והעמד דבר על בוריו והשב יוצר על מכונו. עשר ספירות בלימה מדתן עשר שאין להם סוף, עומק ראשית ועומק אחרית, עומק טוב ועומק רע, עומק רום ועומק תחת, עומק מזרח ועומק מערב, עומק צפון ועומק דרום. ואדון יחיד אל מלך נאמן מושל בכולן, ממעון קדשו ועד עדי עד**:

עשר הספירות הן למעשה חמישה ממדים שמגדירים את היקום: שלושת ממדי המרחב – עומק רום ועומק תחת, עומק מזרח ועומק מערב, עומק צפון ועומק דרום; ממד הזמן – עומק ראשית ועומק אחרית; הממד המוסרי – עומק טוב ועומק רע. הממד המוסרי נכלל כאחד מממדי היקום, כמו הממדים הפיזיים.

לעומת זאת האל נפרד מחמשת הממדים. הוא מושל בהם ונמצא מעבר להם. האל הוא מעבר לזמן ולמרחב, אך גם מעבר לטוב ולרע.

(**ד**) **עשר ספירות בלימה צפייתן כמראה הבזק ותכליתן אין להם סוף, ודברו בהן ברצוא ושוב, ולמאמרו בסופה ירדופו ולפני כסאו הם משתחוים**:

הדימויים לקוחים מחזון המרכבה של יחזקאל:

וְהַחַיּוֹת רָצוֹא וָשׁוֹב כְּמַרְאֵה הַבָּזָק. (יחזקאל א', י"ד)

הקשר לחזון המרכבה נובע מכך שהצפייה בספירות והדיבור עליהן, שהם למעשה ניסיון להגדיר ולהבין אותן, אינם טריוויאליים; למרות שלכאורה מדובר בממדים הפיזיים של היקום (מרחב וזמן) הבנת המציאות בכלי התודעה הרגילים (צפייה ודיבור) איננה אפשרית. הצפייה היא כמראה הבזק – מראה מתעתע שנעלם מיד; הדיבור בהן, קרי היכולת להגדיר אותן, אינו מתאפשר מכיוון שהן רצות ושבות, כלומר אינן ניתנות להגדרה. לפיכך דרך ההתבוננות היא כדרך הצפייה במרכבה, קרי תרגול מדיטטיבי. הצופים בספירות הם יורדי המרכבה – אותם אנשים העוסקים בתרגול רוחני, מדיטטיבי, כדי להגיע להארה רוחנית.

הקביעה של ספר יצירה, שהממדים הפיזיים של היקום אינם ניתנים להגדרה, איננה שונה מהתיאור הפיזיקלי, המודרני, של עולם החלקיקים, הנשלט ע"י חוקי מכניקת הקוואנטים. המסקנות העיקריות של מכניקת הקוואנטים הן:

- כל חלקיק של חומר הוא גם גל (צפייתן כמראה הבזק);
- לא ניתן להגדיר את מיקומו של חלקיק, אלא באמצעות ההסתברות להימצאותו באותו מקום ובאותו זמן (ודברו בהן ברצוא ושוב);

פועל יוצא של מכניקת הקוונטים הוא שינוי מוחלט בתפיסת המציאות. המציאות ה"אובייקטיבית" שאותה אנו חווים נוצרת רק בעקבות המפגש בין הצופה לאובייקט. לפני המפגש הזה אין מציאות אחת, אלא רק הרבה מאוד אפשרויות שיכולות להתממש. מסקנה זו היא כמעט בלתי נתפסת מכיוון שהיא מנוגדת לחלוטין להתנסות היומיומית שלנו. ההסבר שלהלן לקוח מספרה של הגנטיקאית Mae Wan Ho – "הקשת והתולעת":

"התמונה היסודית של המציאות על פי מכניקת הקוואנטים היא שכל האפשרויות שקיימות עבור מערכת מסוימת מתקיימות ביחד ב'מצב טהור' ולא כתערובת של מצבים, עד אותו רגע שאנו מתחילים להתבונן במציאות. חשוב להבין את ההבדל בין 'מצב טהור' ל'תערובת' של מצבים. המצב הטהור הוא אחדות שאינה ניתנת לחלוקה, שניתן להציג אותה כ'מורכבת' מכל המצבים האפשריים. לעומת זאת ב'תערובת' של מצבים כל מצב קיים בנפרד והם מתערבבים ביניהם ביחסים שונים. פעולת ההתבוננות במציאות מסיימת את המצב הטהור, שדומה למצב של חלום. כתוצאה מכך שאנו מתבוננים במציאות החלום נפסק ואחת האפשרויות, שהייתה קיימת בתוך המצב הטהור רק בפוטנציה, מתממשת."

(**ה**) **עשר ספירות בלימה מדתן עשר שאין להם סוף, נעוץ סופן בתחילתן ותחילתן בסופן כשלהבת קשורה בגחלת. שאדון יחיד הוא ואין שני לו. ולפני אחד מה אתה סופר**:

נעוץ סופן בתחילתן – לכאורה בניגוד לתיאור הקודם, ממדי היקום מתוארים כמעגליים ולא כאינסופיים. התחלתו של כל ממד מחוברת לסופו. לגבי ממד הזמן: הסוף הוא גם ההתחלה, אין לינאריות בזמן. לגבי הממד המוסרי – הטוב והרע קשורים אחד בשני, הם נמצאים על אותו מעגל.

שלהבת קשורה בגחלת - מבטא את האחדות, את חוסר היכולת להפריד בין הסוף להתחלה, כפי שלא ניתן להפריד את השלהבת מהגחלת.

מודל היקום, כפי שהוא מקובל היום בקוסמולוגיה המודרנית, מתחיל בתיאוריית המפץ הגדול. תיאוריה זאת קבלה חיזוק ניכר עם קבלתם וניתוחם של ממצאים מלוויין המחקר WMAP שנשלח למדוד את קרינת הרקע הקוסמית. על פי תיאוריית המפץ הגדול היקום הופיע לפתע לפני 13.7 ביליון שנים כנקודה אחת שהתחילה להתפשט כמו בלון שמתנפח, כאשר היקום הוא פני הבלון. ניתוח ממצאים ששלח הלוויין WMAP מאפשר לצייר תמונת מחשב של היקום הצעיר (כ- 379,000 שנים אחרי המפץ הגדול).

בנוסף לכך ממצאי הלוויין נותנים אינדיקציה לכך שהגיאומטריה של היקום היא שטוחה ואינסופית. יקום "שטוח" משמעו ששני גלי אור שישלחו במקביל לכיוון מסוים ימשיכו לנוע לאותו כיוון לנצח ולא ייפגשו לעולם.

לעומת זאת ביקום סגור קרני האור שיוצאות ממקום מסוים תחזורנה לאותו מקום בסופו של דבר. במילים אחרות היקום ניתן לתיאור מצד אחד כפניו של בלון המתנפח כל הזמן (נעוץ סופן בתחילתן) ומצד שני כמשטח אינסופי (ותכליתן אין להן סוף).

The Big Bang did not occur at a single point in space as an "explosion." It is better thought of as the simultaneous appearance of space everywhere in the universe. That region of space that is within our present horizon was indeed no bigger than a point in the past. Nevertheless, if all of space both inside and outside our horizon is infinite now, it was born infinite. If it is closed and finite, then it was born with zero volume and grew from that. In neither case is there a "center of expansion" - a point from which the universe is expanding away from. In the ball analogy, the radius of the ball grows as the universe expands, but all points on the surface of the ball (the universe) recede from each other in an identical fashion. The interior of the ball should not be regarded as part of the universe in this analogy.

(NASA, WMAP website).

לפני אחד מה אתה סופר – רומז לאין (אפס - הספרה שלפני אחד). קרי: האל, בורא הספירות, הוא האין שממנו מתהווה הכל.

(**ו**) **עשר ספירות בלימה, בלום פיך מלדבר ולבך מלהרהר, ואם רץ פיך לדבר ולבך להרהר שוב למקום, שלכך נאמר רצוא ושוב. ועל דבר זה נכרת ברית**:

השגת הידיעה רוחנית נעשית באמצעות תרגול מדיטציה, בשקט, ע"י הפסקת המחשבות. גם המחשבות רצות ושבות, כמו היקום, ועל המתרגל הרוחני להשיבן למקומן. גם כאן נזכרת הברית הרוחנית בין האדם לאל. האדם ששומר את הברית עוסק בתרגול רוחני, ובהגיעו להארה רוחנית הוא משיג את ההתגלות האלוהית ביקום.

(**ז**) **עשר ספירות בלימה**, **אחת רוח אלקים חיים חי עולמים נכון כסאו מאז**, **ברוך ומבורך שמו תמיד לעולם ועד**. **קול רוח ודבור זו רוח הקדש**, **לראשיתו אין חקר לתכליתו אין קצבה**:

הספירה הראשונה היא רוח הקודש, האנרגיה האלוהית הראשונית. רוח הקודש היא אינסופית, אין לה התחלה ואין לה סוף. היא המחברת בין האל הנסתר ליקום הנגלה, היא הביטוי הגבוה ביותר להתגלות האלוהית. רוח הקודש מתגלית באמצעות קול ודיבור. זהו הצליל הבסיסי של ההוויה, צליל ה"אום", שניתן לחוות אותו בזמן מדיטציה עמוקה.

(**ח**) **שתים רוח מרוח**, **חקק וחצב בה עשרים ושתים אותיות יסוד שלש אמות ושבע כפולות ושתים עשרה פשוטות**, **וחקק וחצב בהן ארבע רוחות מזרח ומערב צפון ודרום**, **ורוח בכל אחת מהן**:

בספירה השנייה מתחילה הבריאה כשנוצרות אבני הבניין היסודיות: אותיות, הברות ומילים. הצליל הבסיסי של הבריאה מתפצל לריבוי של צלילים. האותיות נוצרות מרוח, הן "אותיות פורחות באוויר" – חסרות משמעות אמתית. במקביל לספירות שהן בלי מה – חסרות מהות. שוב יש כאן ביטוי לטבעה האשלייתי של המציאות שנוצרת מאותן אותיות.

הביטוי אותיות יסוד מזכיר במקצת את הטבלה המחזורית של היסודות הפיזיים. בתפיסה המדעית כל חומר הוא צירוף של מספר יסודות. ספר יצירה מסביר שכל דבר ביקום, חומרי או רוחני, הוא צירוף של אותיות. המציאות היא כמו ספר, או סיפור, המורכב מצירופי אותיות שיוצרות מילים והברות. בטרמינולוגיה המדעית היסודות מתחברים למולקולות, שחלקן יציבות, קרי: ברות קיימא, ואילו הרכבים אחרים של יסודות אינם יכולים להתקיים. ספר יצירה מציג את המציאות כצירופי אותיות, היוצרים הברות, שחלקן הופכות למילים בעלות משמעות, ואילו אחרות הן חסרות משמעות.

22 האותיות מתחלקות לשלוש קבוצות: 3 אימות; 7 כפולות; 12 פשוטות. מתוכן נוצר היקום (ארבע הרוחות).

המלה אימות משמעה כאן יסודות, עיקרים, על פי המאמר התלמודי:

"רבנן סברי יש אם למסורת" (תלמוד בבלי, סוכה ו').

הקוסמולוגיה המודרנית סוברת שבשלבים התחיליים של היקום היו בו גלי קול שמלאו תפקיד בהיווצרותו.

As one moves to smaller angular scales (to the right on the graph) one starts to see the imprint of sound waves moving through the ionized hydrogen gas.

Most cosmologists believe that sound waves were induced in the hydrogen gas in response to the gravitational fluctuations set up shortly after the Big Bang (perhaps by the episode of inflation). Since these waves have only 300,000 years to live, they can only move or a limited distance (or oscillate a certain number of times) before freezing out. This distance is called the "sonic horizon" and sets a fundamental length scale in the early universe.

(NASA, WMAP website).

הדימוי של רוח הקודש שממנה יוצאים צלילים (אותיות) רוחניים שיוצרים את היקום, מקביל למושג ההינדי "מאיה" – אשליה (בסנסקריט).

"מאיה, מבחינתה הפוטנציאלית היא הכוח האלוהי של האל העליון. אין יודעים ראשיתה. מורכבת היא משלושת הגונות (גונות -כבלים הכובלים את הנשמה לחומר ולמחשבה), נסתרת, בלתי ניתנת להגדרה. על קיומה מסיק החכם מתוצאות פעלה. היא הורתו-יולדתו של היקום." ("חרות מוחלטת - גולת הכותרת של ההבחנה", שנקרה, תרגום: שלמה קאלו).

על הדמיון בין ספר יצירה לפילוסופיה ההינדית, מבחינת ההתייחסות לצלילים כאל מקור הבריאה, עמד גם יהודה ליבס בספרו "ספר יצירה".

(**ט**) **שלש מים מרוח חקק וחצב בהן תהו ובהו רפש וטיט**, **חקקן כמין ערוגה**, **הציבן כמין חומה**, **סבבן כמין מעזיבה ויצק מים עליהן ונעשו עפר שנאמר כי לשלג יאמר הוי ארץ**:

בספירה השלישית נוצר החומר, במצב ראשוני (תהו ובהו) שמתואר כמים.

ממצאי הלוויין WMAP שופכים אור חדש על מבנה החומר ביקום מיד לאחר המפץ הגדול. החומר הראשוני ביקום מתואר כ"מרק קוסמי" או "ים של חלקיקים" ומקביל לדימוי של מים כחומר ראשוני.

Thus, the early universe was a hot sea of energetic protons and electrons. This hot gas constantly emits, scatters and reabsorbs particles of light called photons and is ultimately the source of the cosmic microwave background radiation. As long as the gas remains ionized, these strong particle interactions tie the photons, electrons, and protons together so they behave like a single fluid. As discussed below, this single fluid behavior has implications for how sound waves move through the gas. We can learn a great deal about the properties of the super heated gas of the early universe in which the sound waves moved and thus learn a great deal about the physical properties of the early universe. The CMB Radiation is a fossil record of those sound waves!

(NASA, WMAP website).

(**י**) **ארבע אש ממים חקק וחצב בהן כסא הכבוד ואופנים ושרפים וחיות הקדש ומלאכי השרת וכל צבא מרום**. **ומשלשתן יסד מעונו שנאמר עושה מלאכיו רוחות משרתיו אש לוהט**:

בספירה הרביעית נוצרה האנרגיה הפיזיקלית הבסיסית - אש (קרי: חום ואור). בקוסמולוגיה המודרנית מתייחסים למושג " חומת האור". עד כ- 400,000 שנה אחרי המפץ הגדול היה האור "כלוא" בתוך "ים החלקיקים" שהיווה את היקום. רק כשהיקום התקרר מספיק, יכול היה האור להשתחרר ממנו ולהתחיל להתפשט בחלל. אור זה נקלט היום במכשירי המדידה כקרינת רקע קוסמית. הדבר דומה לצפייה ברקיע מכוסה עננים. לא ניתן לראות מעבר לעננים.

האש היא היסוד שממנו נוצרו השרפים, מלאכי השרת, חיות הקודש וכל צבא השמים. יש כאן רמז לכך שהגלקסיות והשמשות שקיימות ביקום שלנו הן ישויות תבוניות. מאין אורגניזמים מסוג אחר, שאינו מובן לנו. רעיון דומה אנו מוצאים גם אצל גורדג'ייף שמתייחס לגרמי השמיים כאל ישויות חיות בעלות מודעות. גם תאוריית גאיה של הביוכימאי ג'יימס לובלוק מייחסת לכדור הארץ תודעה.

(**יא**) **חמש חתם רום בסוד**, **וקבען בשמו הגדול יהו וחתם בהן שש קצוות**:

(**יב**) **פנה למעלה וחתמו ביהו**, **שש חתם תחת פנה למטה וחתם ביוה**, **שבע פנה לפניו וחתם מזרח בהיו**, **שמנה פנה לאחוריו וחתם מערב בהוי**, **תשע פנה לימינו וחתם דרום בויה**, **עשר פנה לשמאל וחתם צפון בוהי**:

שלושת הממדים של היקום חתומים ע"י שם ההוויה, הפן הנגלה של האל. המונח חתום פירושו אטום, סגור הרמטית, והוא מעיד על כך שלא ניתן לדעת מה קורה מעבר ליקום. למסקנות מקבילות מגיעים גם חוקרי קוסמולוגיה מודרניים (ראה להלן).

הפן הנסתר של אלוהים, האין, שממנו התהווה היקום, נשאר עלום ולא ניתן לידיעה. היקום חתום ע"י שם ההוויה, שתוחם את גבולות הידע וההבנה שלנו.

By definition, the universe encompasses all of space and time as we know it, so it is beyond the realm of the Big Bang model to postulate what the universe is expanding into. In either the open or closed universe, the only "edge" to space-time occurs at the Big Bang (and perhaps its counterpart the Big Crunch), so it is not logically necessary (or sensible) to consider this question.

It is beyond the realm of the Big Bang Model to say what gave rise to the Big Bang. There are a number of speculative theories about this topic, but none of them make realistically testable predictions as of yet.

(NASA, WMAP website).

(**יג**) **אלו עשר ספירות בלימה**, **אחת רוח אלקים חיים**, **שתים רוח מרוח**, **שלש מים מרוח**, **ארבע אש ממים**, **ושש קצוות רום תחת מזרח מערב צפון דרום**:

ספר יצירה פרק ב

(**א**) **עשרים ושתים אותיות יסוד, שלש אמות ושבע כפולות וי"ב פשוטות**:

(**ב**) **שלש אמות אמ"ש, תולדות השמים אש, תולדות הארץ מים, תולדות אויר רוח. אש למעלה ומים למטה ורוח חק מכריע בנתיים**:

שלושת האימות (יסודות, עיקרים) הן אלף, מם ושין והן קובעות את הכלל הבסיסי של השלוש (תיאור מפורט של חוקי השלוש והשבע נמצא בכתביו של ג.א. גורדג'ייף). כלל זה, שהוא מרכזי בקבלה, קובע שכל דבר ביקום פועל באמצעות שלושה עקרונות: העיקרון הפעיל, העיקרון הסביל, והעיקרון המקשר והממשיך. בטרמינולוגיה של ספר יצירה העיקרון הפעיל הוא האש (שמים – חום, אור); העיקרון הסביל הוא המים (ארץ – חומר); והעיקרון המקשר היא הרוח היוצרת את הכל באמצעות הצלילים הבסיסיים של ההוויה, קרי: האותיות (ראו פרק א' משנה ח').

דוגמאות נוספות לכלל השלוש: זכר, נקבה והאיחוד ביניהם שיוצר את המשך הקיום; קוטב חיובי, קוטב שלילי והזרם החשמלי שנוצר כתוצאה מהקישור ביניהם.

(**ג**) **שלש אמות אמ"ש, מ' דוממת, ש' שורקת, א' חק מכריע בנתיים**:

(**ד**) **שלש אמות אמ"ש, יסודן כף זכות וכף חובה ולשון חק מכריע בנתיים**:

הפן המוסרי גם הוא מתאפיין בכלל השלוש. הטוב הוא העיקרון הפעיל, השופע, הנותן - ספירת חסד; הרע הוא העיקרון הסביל, המגביל, המקבל - ספירת דין; ספירת תפארת (רחמים) מקשרת ביניהם, היא לשון המאזניים.

(**ה**) **כ"ב אותיות יסוד, חקקן חצבן שקלן צרפן והמירן וצר בהן נפש כל היציר וכל העתיד לצור**:

כל הנפשות, כל היצורים החיים, הקיימים ושעתידים להתקיים, גם הם בנויים מאותם אבני בנין: 22 אותיות.

(**ו**) **כ"ב אותיות יסוד, חקוקות בקול, חצובות ברוח, קבועות בפה בחמש מקומות, אחה"ע בומ"ף דטלנ"ת זסשר"ץ גיכ"ק**:

האותיות הן הצלילים בסיסיים של ההוויה. צלילים אלה קשורים למיקום הגייתם בפה: נהגות מהגרון, נהגות מהשפתיים, נהגות מהלשון, שורקות ונהגות מהחך. דימוי זה מדגיש שוב את טיבה האשלייתי של תפיסת המציאות שלנו. אנו תופסים את המציאות רק באמצעות אותם צלילים בסיסיים כפי שנהגו ע"י האל.

(**ז**) **כ"ב אותיות יסוד קבועות בגלגל ברל"א שערים, חזר גלגל פנים ואחור, סימן לדבר אין בטובה למעלה מענ"ג ואין ברעה למטה מנג"ע**:

האותיות מרכיבות הברות, הצלילים הבסיסיים שמהן נוצרות המילים. 22 אותיות יוצרות 231 (רל"א) צירופים ייחודיים של שתי אותיות. כדי להבין זאת נסתכל על שלושת האותיות הראשונות: א', ב', ג'. הן יוצרות 3 צירופים ייחודיים:

א-ב, ב-ג, א-ג.

ככלל הנוסחה למספר הצירופים הייחודיים של Nאותיות היא N*(N-1)/2 ובמקרה של 22 אותיות: 21*22/2 = 231

חזר גלגל פנים ואחור - אולם לכל צירוף כזה יש שני כיוונים. הצירוף א-ב יכול גם להיקרא ב-א.

סה"כ הצירופים של הברות בנות שתי אותיות יוצר את כל הצלילים האפשריים ובכך ממפה את כל המציאויות האפשריות.

(**ח**) **כיצד שקלן והמירן א' עם כולן וכולן עם א', ב' עם כולן וכולן עם ב', חוזרות חלילה, נמצאו יוצאות ברל"א שערים, ונמצא כל הדבור וכל היצור יוצא מהם, ונמצא כל היצור יוצא בשם אחד:**

כל האותיות מקורן בצליל אחד בסיסי של רוח הקודש (ראה פרק א', משנה ח' לעייל), ולפיכך כל אות מכילה גם את כל שאר האותיות. לפיכך, כל 231 הצירופים הכפולים, שבאמצעותם נוצרו כל היצורים, הם ביטוי לאחדות אחת של רוח הקודש. כל השמות מתאחדים בשם אחד, הוא שם ההוויה. כל הבריאה מתייחדת בהווייתו של האל.

(**ט**) **יצר ממש מתהו, ועשה את שאינו ישנו. וחצב עמודים גדולים מאויר שאינו נתפס:**

פלא הבריאה הוא יציאת היש מהאין; כל ההוויה נובעת מהאין, מתוך הפן הנסתר, הסתום והלא ניתן לידיעה של האל.

עמודים גדולים מאויר שאינו נתפס – משחק מילים על בסיס הביטוי "מגדל פורח באויר" שמשמעו דבר פנטסטי, דמיוני, שקשה להשיגו. בריאת היש מאין איננה נתפסת באמצעות השכל, היא בלתי ניתנת להשגה (ראו פרק א', פירוש למשנה י"ב לעייל).

(**י**) **קודם שנעתיק ענין האלפא ביתות וקודם שנכנס בביאורם, צריך שנבאר טעם לענין האלפא ביתות ותמורתם. ולזה נאמר כי מדת האותיות כמדת הספירות כל אחת כלולה מכולם, כן האותיות כל אחת כלולה מכולם, א' כלולה מכ"ב וב' כלולה מכ"ב וג' כלולה מכ"ב. וכמו שאל הספירות זה טעם קשרם וייחודם כדפרישית בספר כי תתייחד גבורה בגדולה מצד גדולה שבה, ועם הת"ת מצד הת"ת שבה, וכן הת"ת עם החסד מצד החסד שבו, וחסד עם גבורה מצד גבורה שבחסד, ועל דרך זה לכל הספירות. וכן ענין האותיות שכל אחת תתייחד ותתקשר עם כל הכ"ב מצד חלק אות ואות שבה, וזה טעם אל רל"א שערים שהוא א' עם כולן וכולן עם א', ב' עם כולן וכולן עם ב' כדפרישית. ומטעם שקשר זה כפול לשנים א' עם ב' מצד חלק ב' שבאלף, וב' עם אלף מצד חלק א' שבב"ת, לזה כפל המשנה ואמר אלף עם כולן - מצד חלק כולן שבאלף, וכולן עם אלף - מצד חלק א' שבכולן. וכן ענין זה אל הספירות:**

(**יא**) **אל בת גש דר הק וצ זפ חע טס ינ כמ אב גת דש הר וק זצ חפ טע יס כנ למ אג דת הש ור זק חצ טפ יע כס לנ במ אד בג הת וש זר חק טצ יפ כע לס מנ אה בד ות זש חר טק יצ כפ לע מס גנ או בה גד זת חש טר יק כצ לפ מע נס אז בו גה חת טש יר כק לצ מפ נע דס אח בז גו דה טת יש כר לק מצ נפ סע אט בח גז דו ית כש לר מק נצ ספ הע אי בט גח דז הו כת לש מר נק סצ עפ אכ בי גט דח הז לת מש נר סק עצ ופ אל בכ גי דט הח וז מת נש סר עק פצ אמ בל גכ די הט וח נת סש ער פק זצ אנ במ גל דכ הי וט זח סת עש פר צק אס בנ גמ דל הכ וי זט עת פש צר חק אע בס גנ דמ הל וכ זי חט פת צש קר אפ בע גס דנ המ ול זכ חי צת קש טר אצ בפ גע דס הנ ומ זל חכ טי קת רש אק בצ גפ דע הס ונ זמ חל טכ רת יש אר בק גצ דפ הע וס זנ חמ טל יכ שת אש בר גק דצ הפ וע זס חנ טמ יל כת את בש גר דק הצ ופ זע חס טנ ימ כל:**

(**יב**) **א"ל ב"ת ג"ש ד"ר ה"ק ו"צ ז"פ ח"ע ט"ס י"נ כ"מ:**

(**יג**) **א"ב ג"ת ד"ש ה"ר ו"ק ז"צ ח"פ ט"ע י"ס כ"נ ל"מ**:

(**יד**) **א"ג ד"ת ה"ש ו"ר ז"ק ח"ץ ט"פ י"ע כ"ס ל"נ ב"מ**:

(**טו**) **צופה וממר ועושה את כל היצור ואת כל הדבור שם אחד, וסימן לדבר כ"ב חפצים וגוף אחד**:

משניות אלה חוזרות על נושא האחדות בתוך הריבוי. 22 האותיות ו- 231 צירופי ההברות (המפורטות לעייל) הן ביטוי של גוף אחד. גוף כאן הוא במשמעות של מציאות, הוויה. הריבוי נובע מן האחד שנובע מן האין. צירופי האותיות יוצרות מלים שלחלקן אני מייחסים משמעות ולחלקן לא. ייתכן שההתייחסות הזהה לצירופי אותיות, בין אם יש או אין להן משמעות, מרמזת על מגבלות ההבנה שלנו. העובדה שלצירוף אותיות מסוים אין משמעות בשפה המדוברת שלנו, מצביעה על מגבלת השפה ולא על טיבה של המציאות. המציאות הרוחנית היא רחבה ועשירה לאין ערוך ביחס למה שאנחנו מסוגלים לתפוס באמצעות ההיגיון והשכל.

<u>ספר יצירה פרק ג</u>

(א) שלש אמות אמ"ש סוד גדול מופלא ומכוסה וחתום בשש טבעות, ומהם יוצא אש ומים ורוח ומתחלקין זכר ונקבה:

שש טבעות – רומז לששת החותמות שתוחמות את היקום (טבעת חותם) ראו פרק א' משניות י"א ו-י"ב.

הזכר והנקבה הם ביטוי לשני הכוחות המנוגדים – אש ומים.

(ב) ושלש אמות אמ"ש בעולם, רוח ומים ואש, ומהם נולדו אבות שמהם נברא הכל:

שלושת האבות – אברהם שמסמל את ספירת חסד; יצחק שמסמל את ספירת דין; יעקב שמסמל את ספירת תפארת (רחמים) שמקשרת ביניהם.

(ג) שלש אמות אמ"ש בעולם, רוח ומים ואש, שמים נבראו תחלה מאש, ארץ נבראת ממים, אויר נברא מרוח מכריע בנתיים:

(ד) שלש אמות אמ"ש בשנה, קור וחום ורויה. חום נברא מאש, קור ממים, רויה מרוח מכריע בנתיים:

(ה) שלש אמות אמ"ש בנפש, ראש בטן וגויה. ראש נברא מאש, בטן ממים, וגויה מרוח מכריע בנתיים:

שלושת העקרונות האוניברסליים: פעיל, סביל והמקשר ביניהם, מתגלים בשלושה מקומות: ביקום (מרחב), בזמן (עונות השנה) ובנפש האדם. זהו ביטוי לעקרון של: "מה שלמעלה הוא מה שלמטה". האדם הוא מיקרוקוסמוס שבו משתקף כל הקוסמוס. האדם נברא בצלם אלוהים. כדי להבין את היקום אין צורך לצאת למסע בחלל; המסע הרוחני פנימה, לתוכנו, ילמד אותנו כל מה שאנו צריכים ויכולים לדעת.

(ו) שלש אמות אמ"ש חקקן חצבן צרפן יצר בהן שלש אמות בשנה, ושלש בעולם, ושלש בנפש, זכר ונקבה:

(ז) המליך אלף ברוח וקשר לו כתר, וצרפן זה בזה וצר מהן אויר בעולם, רויה בשנה, גויה בנפש, זכר ונקבה, זכר באמ"ש ונקבה באש"מ:

(ח) המליך אות מ' במים וקשר לו כתר, וצרפן זה בזה וצר בהן ארץ בעולם, קור בשנה, ובטן בנפש, זכר ונקבה, זכר במא"ש ונקבה במש"א:

(ט) המליך ש' באש וקשר לו כתר, וצרפן זה בזה וצר בהן שמים בעולם, חום בשנה, ראש בנפש זכר ונקבה, זכר בשמ"א נקבה בשא"מ:

	עקרון פעיל	עקרון סביל	עקרון מקשר
אות	שין	מם	אלף
מרחב	שמים	ארץ	אויר – האטמוספירה המקשרת בין השמים לארץ.
זמן	חום – קיץ	קור - חורף	רוויה – עונות המעבר: סתיו ואביב המקשרות בין החורף לקיץ.
נפש	ראש	בטן	גויה – גוף; ייתכן שהכוונה לעמוד השדרה המקשר בין הבטן לראש ולאורכו שוכנת מערכת הצ'קרות.

כל אחד משלושת העקרונות מחולק גם הוא לעיקרון זכרי ועקרון נקבי; כלומר כל אחד מהם הוא בסיס לעוד משולש של כוח פעיל, כוח סביל וכוח מקשר.

ספר יצירה פרק ד

(**א**) **שבע כפולות בג"ד כפר"ת מתנהגות בשתי לשונות, יסודן חיים שלום חכמה עושר חן זרע ממשלה:**

(**ב**) **ומתנהגות בשתי לשונות ב"ב ג"ג ד"ד כ"כ פ"פ ר"ר ת"ת, רך וקשה, גבור וחלש, כפולות שהן תמורות, תמורת חיים מות, תמורת שלום רע, תמורת חכמה אולת, תמורת עושר עוני, תמורת חן כיעור, תמורת זרע שממה, תמורת ממשלה עבדות:**

הכלל הבסיסי השני הוא כלל השבע (חוק האוקטבה) המתאר את השתלשלות האנרגיה של תהליך הבריאה מהאחד אל הרבים. תהליך זה מתואר בסיפור בריאת עולם שבבראשית א' (על ביטויו של חוק השבע בטבע ובהתפתחות התודעה כתבתי בהרחבה במאמר אחר: "אבולוציה, תודעה וחוק האוקטבה"). עיקרון השבע מבוסס על שבע האותיות הכפולות: בג"ד כפר"ת, האותיות שנהגות בשתי צורות: מודגשות ורפויות. הכפילות בהגייה של האותיות הכפולות באה לידי ביטוי במציאות בקבוצה של הפכים:

1	חיים	מוות
2	שלום	רע (מלחמה)
3	חכמה	איוולת
4	עושר	עוני
5	חן	כיעור
6	זרע (פריון)	שממה
7	ממשלה (עצמאות)	עבדות

הפכים אלה מציגים את כל השאיפות האנושיות, האישיות והחברתיות. כל השאיפות שלנו הן ביטוי של זרימת האנרגיה היצירתית בתוכנו (כלל השבע). ההבדל בין מה שנתפס אצלנו כרצוי ונחשק למה שנתפס כמאוס הוא הבדל בהגייה: אות דגושה לעומת אות רפויה.

(דיון נוסף בחוק השבע (אוקטבה) בספרות האיסיית של ימי בית שני נמצא במאמר אחר שלי: "דרכם הרוחנית של האיסיים – מקומראן לקונדליני").

(**ג**) **שבע כפולות בג"ד כפר"ת, שבע ולא שש, שבע ולא שמונה. שש צלעות לששה סדרים כנגד שבע קצוות, מהן שש קצוות מעלה ומטה מזרח מערב צפון ודרום, והיכל הקדש מכוון באמצע, והוא נושא את כולן. ברוך כבוד ה' ממקומו:**

חוק השבע בא לידי ביטוי בששת הקצוות של המרחב הפיזי (מעלה-מטה; מזרח-מערב; צפון-דרום). הקצה השביעי הוא היכל הקודש, או רוח הקודש, המקיימת את כל היקום.

(**ד**) **שבע כפולות בג"ד כפר"ת, חקקן חצבן צרפן שקלן והמירן וצר בהן ככבים בעולם וימים בשנה ושערים בנפש, ומהן חקק שבעה רקיעים ושבע ארצות ושבע שבתות, ולפיכך חיבב השביעי תחת השמים:**

חוק השבע בא גם לידי ביטוי במרחב (שבעה כוכבים), בזמן (שבעת ימי השבוע) ובנפש. שבעת השערים של הנפש שמתוארים להלן הם הפתחים בגוף דרכם נכנסים המזון, הנשימה והרשמים (שלושת המזונות עפ"י גורדג'ייף): עיניים, אוזניים, נחיריים ופה. המונח "שערי הנפש" מתייחס כנראה לשבע הצ'קרות – מרכזי האנרגיה שדרכן זורמת האנרגיה היצירתית.

(ה) **המליך אות ב' וקשר לו כתר וצרפן זה עם זה, וצר בו שבתי בעולם, ושבת בשנה, ופה בנפש:**

(ו) **המליך אות ג' וקשר לו כתר וצרפן זה עם זה, וצר בו צדק בעולם, ואחד בשבת בשנה, ועין ימין בנפש:**

(ז) **המליך אות ד' וקשר לו כתר וצרפן זה עם זה, וצר בו מאדים בעולם, ושני בשבת בשנה, ועין שמאל בנפש:**

(ח) **המליך אות כ' וקשר לו כתר וצרפן זה עם זה, וצר בו חמה בעולם, ושלישי בשבת בשנה, ואף ימין בנפש:**

(ט) **המליך אות פ' וקשר לו כתר וצרפן זה עם זה, וצר בו נוגה בעולם, ורביעי בשבת בשנה, ואף שמאל בנפש:**

(י) **המליך אות ר' וקשר לו כתר וצרפן זה עם זה, וצר בו כוכב בעולם, וחמישי בשבת בשנה, ואזן ימין בנפש:**

(יא) **המליך אות ת' וקשר לו כתר וצרפן זה עם זה, וצר בו לבנה בעולם, וששי בשבת בשנה, ואזן שמאל בנפש:**

	אות (*)	**מרחב**	**זמן**	**נפש**
1	גימל	צדק	יום ראשון	עין ימין
2	דלת	מאדים	יום שני	עין שמאל
3	כף	שמש	יום שלישי	נחיר ימין
4	פה	נוגה	יום רביעי	נחיר שמאל
5	ריש	כוכב חמה	יום חמישי	אוזן ימין
6	תו	ירח	יום ששי	אוזן שמאל
7	בית	שבתאי	יום שבת	פה

(*) בגרסאות אחרות של ספר יצירה האותיות מסודרות בסדר שונה.

ישנה הקבלה בין תיאור היקום בן שבע הקצוות (ראו פרק ד', משנה ג' לעייל) לתיאור של שערי הנפש. ששה פתחים הם סימטריים: עיניים (ימין – שמאל); אוזניים (ימין – שמאל); נחיריים (ימין – שמאל). הם מקבילים לששת הקצוות של המרחב הפיזי. הפתח השביעי – הפה, מקביל לקצה השביעי שהוא היכל הקודש, או רוח הקודש, התומך בכולם. בממד הזמן הפה הוא השבת, היום

שבו "*שָׁבַת מִכָּל מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת*" (בראשית ב', ג'). שביתת הדיבור מרמזת לתרגול הרוחני שבאמצעותו מקיים האדם את בריתו עם האל. בלשונו של ספר יצירה (פרק א', משנה ו'): **בלום פיך מלדבר ולבך מלהרהר, ואם רץ פיך לדבר ולבך להרהר שוב למקום, שלכך נאמר רצוא ושוב. ועל דבר זה נכרת ברית**.

ספר יצירה פרק ה

(א) י"ב פשוטות באותיות ואלו הן, הו"ז חט"י לנ"ס עצ"ק. יסודן ראיה שמיעה ריח שיח לעיטה תשמיש מעשה הילוך רוגז שחוק הרהור שינה:

הכלל השלישי הוא כלל השניים עשר והוא קשור לחוקיות המכנית של היקום. אותה מערכת של חוקי טבע שכל היקום כפוף אליה.

(ב) י"ב גבולי אלכסון מפוצלין לששה סדרים מפסיקין בין רוח לרוח, גבול מזרחית דרומית, גבול מזרחית רומית, גבול מזרחית תחתית.

(ג) גבול מערבית צפונית, גבול מערבית רומית, גבול מערבית תחתית. גבול צפונית מזרחית, גבול צפונית רומית, גבול צפונית תחתית.

(ד) גבול דרומית מערבית, גבול דרומית רומית, גבול דרומית תחתית:

כאן יש תיאור מפורט יותר של מבנה היקום שממשיך את התיאור של פרק א' משנה י"ב. ששת החותמות, התוחמות את היקום מכל כיוון מחוברות ביניהן ע"י 12 קוים (אלכסונים). התיאור הוא של שתי פירמידות מרובעות המחוברות זו לזו בבסיסן.

אולם אין לשכוח שמידות היקום הן אינסופיות (פרק א' משנה ג'): **עשר ספירות בלימה מדתן עשר שאין להם סוף**. כך שהתיאור שלעייל אינו יכול להיתפס כפשוטו. הכוונה כנראה לתחום את החוקיות הפיזיקלית של היקום, המתבטאת בכלל השניים עשר, ליקום עצמו. כל מה שמעבר ליקום אינו כפוף לחוקיות זו. חוקי הטבע נובעים מן האין – האל הנסתר, אך האין אינו כפוף להם.

(ה) י"ב פשוטות, י"ב ולא י"ג, י"ב ולא י"א. חקקן חצבן צרפן שקלן המירן, וצר בהן מזלות וחדשים ומנהיגים:

(ו) שנים לועסים, שנים לועזים, שנים עליצים, שנים עליזים, שנים נועצים, שנים טורפים, שנים ציידים. עשאן כמין מריבה, עשאן כמין מלחמה, גם את זה לעומת זה:

(ז) י"ב אותיות פשוטות, חקקן חצבן צרפן וצר בהן י"ב מזלות ואלו הן, טלה שור תאומים סרטן אריה בתולה מאזנים עקרב קשת גדי דלי דגים. ואלו הם י"ב חדשים בשנה, ניסן אייר סיון תמוז אב אלול תשרי חשון כסלו טבת שבט אדר. ואלו הן שנים עשר מנהיגים בנפש, שתי ידים שתי רגלים שתי כליות כבד מרה המסס קיבה קרקבן וטחול:

החוקיות בטבע מתבטאת באופן הבא:

בעולם: גלגל המזלות המסמל את חוקי הטבע ובמקביל גם את הגורל או הקארמה, אותו מסלול שכל נשמה צריכה לעבור בתהליך האבולוציה שלה.

בזמן: שניים עשר חודשי השנה המסמלים את המחזוריות האינסופית של הזמן.

בנפש: 12 איברים בגוף המסמלים את חוקי הפיזיולוגיה השולטים בגופנו.

(ח) שלש אמות שבע כפולות י"ב פשוטות, אלו כ"ב אותיות שבהם יסד יה יהוה צבאות אלקים חיים אלקי ישראל אל שדי רם ונשא שוכן עד מרום וקדוש שמו:

(ט) **עדים נאמנים שלשה הם, וכל אחד ואחד לבדו עומד, ומעידין על האל כי הוא אחד ואין לו שני. ואלו הן, עולם שנה נפש:**

אחדות האל ניתנת להשגה באמצעות העולם, באמצעות הזמן ובאמצעות הנפש. אדם אינו צריך להרחיק על מנת להגיע לתודעה של אחדות האל. הוא יכול לראות אותה בתוכו.

ספר יצירה פרק ו

(**א**)**שלשה אבות ותולדותיהם, ושבעה כובשין וצבאותיהן, וי"ב גבולי אלכסונין. וראיה לדבר עדים נאמנים עולם שנה נפש:**

(**ב**)**חיצה את העדים, חק עשרה שלשה ושבעה וי"ב מזלות ופקידין בתלי גלגל ולב:**

פקידין – מושלים. תלי, גלגל ולב – ראו הסבר למשנה ד' להלן.

(**ג**) **שלשה אש ומים ורוח, אש למעלה ומים למטה ורוח בנתיים, וסימן לדבר שהאש נושאה את המים:**

(**ד**) **תלי בעולם כמלך על כסאו, גלגל בשנה כמלך במדינה, לב בנפש כמלך במלחמה:**

תלי – מקום לתלות עליו. הדימוי של האל בעולם הוא כמלך שיושב על כסאו. העולם כולו תלוי בו והוא מקיים אותו. האל מתבטא במחזוריות (גלגל) האינסופית של הזמן. מחזוריות זו מבטאת את החוקיות ששולטת בעולם כפי שמלך מנהל את מדינתו. בנפש מתבטא האל בלב. הלב הוא מרכז ההוויה ובאמצעותו יכול אדם להיות אוהב, חומל ומאושר. מצד שני כאשר הלב סגור אנו חווים רגשות שליליים כמו שנאה, קנאה ופחד, שגורמים לנו להיות אומללים. לפיכך הלב הוא זירת המלחמה בין הרצון להארה רוחנית לבין ההתנגדות לה.

(**ה**)**גם כל חפץ זה לעומת זה ברא האלקים, טוב לעומת רע. טוב מטוב, רע מרע. טוב מבחין את הרע, ורע מבחין את הטוב. טוב גנוז לצדיקים ורע לרשעים:**

הטוב והרע הם שני צדדים של אותו מטבע. האחד מאפשר לשני להתקיים. כמו הדיאגרמה הידועה של היין והיאנג. ללא האחד לא ניתן להבחין בשני.

(**ו**) **שלשה אחד אחד לבדו עומד. שבעה חלוקים, שלש מול שלש ואחד מכריע ביניהם. י"ב עומדים במלחמה, שלשה אוהבים שלשה שונאים, שלשה מחיים שלשה ממתים, ואל מלך נאמן מושל בכולן ממעון קדשו:**

כלל השלוש – כל אחד מהעקרונות: פעיל, סביל ומקשר עומד בפני עצמו.

כלל השבע – שלושה זוגות (ממדי היקום) והשביעי הוא רוח הקודש, השבת, הברית הרוחנית בין האדם לאל המאפשרת לאדם להגיע להארה רוחנית.

כלל השניים עשר – 4 שלשות מנוגדות: אהבה, שנאה, חיים מוות; זהו חופש הבחירה שיש לאדם בתוך החוקיות המכנית שמכתיבה את חייו.

רְאֵה נָתַתִּי לְפָנֶיךָ הַיּוֹם, אֶת-הַחַיִּים וְאֶת-הַטּוֹב, וְאֶת-הַמָּוֶת, וְאֶת-הָרָע. (דברים ל', ט"ו).

(**ז**) **אחד על גבי שלש, ושלש על גבי שבעה, ושבעה על גבי שנים עשר, וכולן אדוקים זה בזה:**

(ח) וכיון שצפה אברהם אבינו ע"ה והביט וראה וחקר והבין וחקק וחצב וצרף ויצר ועלתה בידו, נגלה אליו אדון הכל הושיבו בחיקו ונשקו בראשו קראו אוהבו ושמו בשמו וכרת לו ברית לו ולזרעו עד עולם שנאמ' והאמין בה' ויחשבה לו צדקה. כרת לו ברית בין עשר אצבעות רגליו והוא ברית מילה, כרת לו ברית בין עשר אצבעות ידיו והוא ברית לשון. קשר עשרים ושתים אותיות בלשונו, והמקום גילה לו סודו. משכם במים דלקם באש רעשם ברוח בערם בשבעה נהגם בי"ב מזלות: